

RAZGOVARAO **BORIS OREŠIĆ**

Međunarodne statistike pokazuju da je Hrvatska pri samom vrhu ljestvice europskih zemalja koje je zahvatio "overtourism", odnosno koje su "hiperturistizacijom" počele ugrožavati svoje gradove i okoliš, ali i samu turističku industriju. Očiti primjeri turizma koji je prešao granice održivosti svakako su Split i Dubrovnik gdje infrastruktura više ne može podnijeti toliku turističku ekspanziju. O tom problemu razgovaramo sa znanstvenom suradnicom na Institutu za turizam dr. sc. Izidorom Marković Vukadin. Ona je i voditeljica Hrvatskog opservatorija održivog razvoja turizma (CROSTO) koji predstavlja dugoročni međunarodni istraživački projekt Instituta za turizam pokrenut s ciljem mjerenja i praćenja održivosti turizma u Hrvatskoj.

■ Je li hrvatski monosezonski, ljetni turizam u svojoj ekspanziji dosegao ili možda čak prešao granicu održivosti?

-Smatram da je u pojedinim destinacijama svakako dosegao granice održivosti, no s obzirom na nedostatak pokazatelja o kapacitetima pojedinih destinacija, možemo samo pretpostavljati, na temelju medijskih izvještaja i fizičkih opservacija, u kojim se mjestima to dogodilo. Granice održivosti mogu se na različite načine premašiti u smislu opterećenosti komunalne infrastrukture, gužvi koje onemogućuju normalno funkcioniranje zajednice, izgradnji koja ne ostavlja prostora za hortikulturu ili javne sadržaje... Stoga smatram da statistički pokazatelji koji su ove godine pokazali stagnaciju ili mali porast u razdoblju sezone nisu nužno loši. Međutim, porast ostvaruju one destinacije u kojima stvarno više nema prostora za rast u razdoblju sezone.

■ Po nekim procjenama, Hrvatska je uz Maltu i Španjolsku zemlja koju je najviše u Europi zahvatila prekomjerna "turistizacija". Imamo 255 turističkih kreveta na tisuću stanovnika. Je li razvoj izmaknuo kontroli?

-Ine samo to! Jadranska Hrvatska je po podacima Eurostata od svih regija Europske unije na drugom mjestu po ukupnom broju noćenja pri čemu znamo da se goto-

Nažalost, sve se to preopterećenje počelo odražavati i na lokalno stanovništvo, koje pokazuje početni stupanj netolerancije prema turistima

turističkog buma koji je nastao stihijski?

-Rekla bih da to nije model, nego evolucija koja je prerasla u revoluciju, a nitko nema spreman odgovor što dalje. Ultra je pridonijela visokoj vidljivosti Splita među mlađim turistima, UNESCO baština među udaljenijim tržištima i ponuda se sama formirala, od smještaja, do ugostiteljskih sadržaja. Drugi aspekt je komunalna infrastruktura koja je stara i s velikim gubicima te, naravno, nije kapacitirana za ovakav broj noćenja. Na području Splita gubi se najmanje 35 posto vode u procesu isporuke, a poznat je i problem nesigurno-

INTERVJU

DR. SC. IZIDORA MARKOVIĆ VUKADIN,
voditeljica Hrvatskog opservatorija održivog razvoja turizma (CROSTO)

Hrvatski turizam dosegao je granice održivosti: Split i Dubrovnik treba rasteretiti

Splitska komunalna infrastruktura stara je i nije kapacitirana za ovoliki broj noćenja. Na području grada gubi se najmanje 35 posto vode u procesu isporuke, a stanje kanalizacijske mreže još je i lošije

sti vodoopskrbe iz samo jednog izvora, rijeke Jadro. Nažalost, stanje kanalizacijske mreže još je i lošije pa dolazi do izlivanja miješanih oborinskih i otpadnih voda. Jednako je loša situacija s odlaganje otpada kao i prometnom infrastrukturom. Velika je opterećenost prometnica, nedostaje parkirališta i odgovarajućih autobusnih i kamionskih terminala. Elektroenergetska mreža je preopterećena, ali i ugrožena bespravnom gradnjom ispod dalekovoda. Nažalost, sve se to počelo odražavati i na lokalno stanovništvo, koje, prema istraživanjima, pokazuje početni stupanj netolerancije prema turistima.

■ U Hrvatskoj se odmara 19 do 20 milijuna turista na godinu. Postoji li, po stručnim procjenama, konačni broj turista koji Hrvatska može "podnijeti"?

-Ne postoji takav broj i generalno je teško dati takvu procjenu jer kad bismo imali cjelogodišnji turizam i ne samo u priobalju nego u cijeloj državi, mogli bismo imati i znatno veći broj dolazaka koji ne bi narušio održivost, nego bi kvalitetnije pridonio razvoju ako bi se zaradna sredstva redistribuirala i u druge sektore djelatnosti koji bi funkcionirali kao potpora razvoju, primjerice poljoprivredu, proizvodnju namještaja, tehnološka rješenja za smještaj i ugostiteljstvo... To je ono čemu trebamo težiti - ne brojenju turista u sezoni u priobalju, nego pozitivnim utjecajima turizma na ekonomiju, kvalitetu života i očuvanost prirodne sredine. ■